

Naturvernforbundet
i Østfold

Sarpsborg kommune
postmottak@sarpsborg.com

Sarpsborg, 14/2-2021

Denne uttalelsen er skrevet på vegne av DNT Nedre Glomma, Naturvernforbundet i Østfold, Norges Jeger- og Fiskerforbund Østfold, Norsk Ornitologisk Forening Østfold og Østfold Botaniske Forening.

Høringsuttalelse

Sarpsborg kommune arealplan

Sarpsborg kommune har på høring kommuneplanens arealdel med høringsfrist 14. februar 2021. Forum for natur og friluftsliv Østfold er et samarbeidsforum bestående av 10 frivillige organisasjoner som alle har interesser innen natur- og friluftsliv i Østfold-distriktet. Vi takker for muligheten til å uttale oss og vil komme med noen innspill.

Vi mener at:

- Markagrensener med bestemmelser og retningslinjer må vurderes for å sikre viktig natur og nærfrilutsområder
- Det er bra at kommunen åpner for å transformere næringsområder til boligområder.
- Det er bra at kommunen gjør sitt for å minske bilbruken, ved å aktivt bruke kollektivaksen, og innfartsparkeringer. Gang- og sykkelbaner må også prioriteres i samferdselsprosjekter og andre utbygginger.
- Arealendringer er den viktigste faktoren som gjør at arter forsvinner.
- Naturkrisen og klimakrisen må løses sammen, ikke hver for seg.
- Natur- og friluftsliv er viktig for folkehelsen, og må prioriteres i en hverdag hvor folk må bo tettere.

Overordnede føringer

Fylkesplanen Østfold mot 2050 (21. juni 2018) er gjeldende plan for Østfold-distriktet. Planen gir noen overordnede føringer for areal- og transportplanleggingen i distriktet, som er delt inn i regioner. Sarpsborg tilhører Nedre Glomma-regionen sammen med Fredrikstad, Hvaler og Rakkestad, en region som har halve fylkets befolkning. Arealstrategien ser Østfolds arealer i sammenheng, på tvers av kommunegrensener. Det påpekes at samordning mellom kommunene er viktig i forvaltningen av arealene. I Rambølls rapport, som ble gjort i forkant av planarbeidet, pekes det på behov for et nytt regionalt næringsområde, og Tofteberg i Fredrikstad kommune ble lagt inn i planen for å dekke dette behovet. Det blir lagt føringer for at dette området skal utarbeides i et interkommunalt samarbeid, og det er naturlig å tenke seg at Sarpsborg kommune vil være del av dette.

Arealnøytralitet

Sabima er en miljøorganisasjon som jobber for å stanse tapet av naturmangfold. De definerer arealnøytralitet slik:

Arealnøytralitet innebærer:

- økt gjenbruk og fortetting av arealer som allerede er utsatt for menneskelige inngrep
- arealavgift for å redusere presset på natur
- rekkefølgebestemmelse i planlegging som følger hierarkiet unngå, avbøte, restaurere, kompensere

Å være arealnøytral betyr altså at man erstatter tapte arealer med nye av samme kvalitet eller restaurerer allerede ødelagte områder. Ved å transformere næringsområder til boligområder sparer man et sted, men samtidig tar man areal et annet sted for å få plass til mer næring. Vi skulle gjerne sett at kommunen var enda flinkere til å minske arealtapet. Planen åpner for utbygging av 5200 daa skog og 160 daa myr, noe som ifølge kommunen selv kan gi et potensielt utslipp på i underkant av 200 000 tonn Co2-ekvivalenter. Når vi i dag vet hvor viktig både skog og myr er for karbonlagring, klima og arter så synes vi det er merkelig at denne konsekvensen ikke er bedre utredet.

Naturmangfold

Planstrategien sier at Sarpsborg kommune skal lage en kommunedelplan for naturmangfold. I arealplanen brukes allerede eksisterende kunnskap i kartet *Temakart natur*. Vi synes det er veldig bra at kommunen i sin planstrategi sier at de skal kartlegge naturmangfold, da dette vil være et viktig kunnskapsgrunnlag. Men naturmangfold er ikke bare arter på rødlista. Naturen vår kan ikke bli som et lappeteppe av verneområder hvor vi bare tar vare på det som er i ferd med å forsvinne. Større sammenhengende naturområder er viktige yngle- og leveområder, og transportkorridorer for arter, samt at de utgjør viktige rekreasjonsområder for mennesker.

Vi støtter Naturvernforbundet i Østfold i sin uttalelse angående utvidelse av næringsområdet Bjørnstad mot Kalnes:

- området er av betydelig verdi for biologisk mangfold og har betydelige verdier som friluftsliv- og rekreasjonsområde. Det ville være et tap for østfolds befolkning om dette skogsområdet blir bygget ut. Både når det gjelder i friluftssammenheng og for biologisk mangfold.
- tap av dyrkbare områder er i strid med regjeringens intensjon om å ta vare på dyrkbare områder
- Det er ifølge reguleringsplan for E6 to faunapassasjer som tangeres av planområdet N-10. Utbygging av N-10, Kalnesskogen, vil i stor grad fragmentere leveområdet for vilt og føre til betydelig reduksjon av biotop for vilt i område og dermed også i stor grad være et sterkt forstyrrende element for viltet.

Friluftsliv

Forskning viser at opphold i naturen og fysisk aktivitet påvirker psykisk og fysisk helste på en god måte. Muligheten for natur- og friluftsliv nært der folk bor er derfor svært viktig for folkehelsen. Under pandemien har vi sett at naturen har spilt en enda viktigere rolle i folks hverdag, som et middel for rekreasjon og avveksling, når de fleste andre fritidstilbud har vært stengt. Folk har brukt naturen til fysisk aktivitet, avkobling, og sikker møteplass, og noen har kalt naturen for vårt grønne beredskapsrom. Bit-for-bit nedbygging fører til fragmentering av områder, med både barrierer og støy, og litt etter litt mister områdene verdi. Vi synes derfor det er bra at kommunen har en oversikt over friluftsområdene som er mest brukt. *Temakart friluftsliv* viser at det finnes naturområder nært

der hvor folk bor, og man skriver at alle framtidige boligområder ligger innen gangavstand fra et turområde. Dette er bra, men man må ikke glemme at en fortetting betyr flere folk på mindre flater, og det betyr at flere må dele på de samme turarealene. Det er derfor viktig at man bevarer kvaliteten på de turområdene som allerede eksisterer slik at de er rustet for økt bruk i framtida. Kunnskapsgrunnlaget bør oppdateres med prosjektet *Friluftslivets ferdselsårer*.

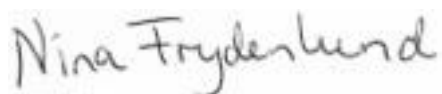
Noen nye grep i arealplanen, vil være med på å fragmentere naturområder ytterligere, i tillegg til det som allerede er videreført fra tidligere planer. Ett eksempel på dette er utvidelse av næringsområdet Bjørnstad, mot Kalnes. Her mener vi at kommunen må finne en annen løsning for plasskrevende næring, som for eksempel i et samarbeid med Fredrikstad kommune og Tofteberg. Vi mener også at Sarpsborg kommune bør utrede muligheten for å sette en markagrense med tilhørende bestemmelser og retningslinjer, lignende hva Fredrikstad kommune har gjort i sin kommuneplan. Vi ser at utbygging av næring og boliger stadig spiser seg utover i skog- og myrområder. Vi støtter DNT Nedre Glomma som i sin uttalelse er svært kritiske til vekst mot Kalnes, og en utvidelse av næringsområdet Bjørnstad.

Tilgjengelig til sjø og vassdrag er alltid et sentralt tema for friluftslivet. Det være seg om man går på tur, padler eller fisker. For våre tilslutta organisasjoner er det derfor viktig at all planlegging i kommunen følger de retningslinjer som gjelder for tiltak i strandsona og 25-metersbeltet langs Glomma-vassdraget. Tilgjengelighet kan sikres ved at man ikke tillater tiltak, følger opp ulovlige stengsler, sørger for utfartsparkeringer eller kollektivt tilbud. Når det gjelder tilgjengelighet langs kysten er dette et tema for uttalelsen til kystsoneplanen.

Når det gjelder planlegging av masseuttak vil vi henvise til retningslinjer for masseforvaltning i fylkesplanen *Østfold mot 2050*.

Vennlig hilsen

Forum for natur og friluftsliv Østfold

Nina Frydenlund
Koordinator
FNF Østfold